

**Društvo za upravljanje
fondovima
SME INVEST d.o.o. Mostar**
Revizija finansijskih izvještaja na dan
31. decembra 2020. godine

**DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE FONDOVIMA
SME INVEST D.O.O. MOSTAR
REVIZIJA FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA
31. DECEMBRA 2020.**

S A D R Ž A J

	<u>Stranica</u>
Odgovornost za finansijske izvještaje	1
Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	2
Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	4
Izvještaj o finansijskom položaju	5
Izvještaj o novčanim tokovima	6
Izvještaj o promjenama na kapitalu	7
Napomene uz finansijske izvještaje	8 - 26

ODGOVORNOST ZA FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine pravna osoba je dužna da vodi knjigovodstvo, sastavlja i podnosi računovodstvene izvještaje u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, zajedno sa uputstvima, objašnjenjima, smjernicama i načelima koje IFAC i IASB donose i koje Komisija za računovodstvo i reviziju BiH prevede i objavi, a koji pružaju istinit i fer pregled stanja u Društvu, kao i njegove rezultate poslovanja za navedeno razdoblje.

Nakon provedbe odgovarajućeg istraživanja, Uprava opravdano očekuje da će Društvo u dogledno vrijeme raspolagati odgovarajućim resursima, te stoga i dalje usvaja načelo vremenske neograničenosti poslovanja pri sastavljanju finansijskih izvještaja.

Odgovornosti Uprave pri izradi finansijskih izvještaja obuhvataju sljedeće:

- odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika;
- davanje opravdanih i razboritih prosudbi i procjena;
- postupanje u skladu s važećim računovodstvenim standardima, uz objavu i obrazloženje svih materijalno značajnih odstupanja u finansijskim izvještajima i
- sastavljanje finansijskih izvještaja pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, osim ako pretpostavka da će Društvo nastaviti poslovanje nije primjerena.

Uprava je odgovorna za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija, koje u svakom trenutku s opravdanom tačnošću prikazuju finansijski položaj Društva. Također, Uprava je dužna pobrinuti se da finansijski izvještaji budu u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine. Pored toga, Uprava je odgovorna za čuvanje imovine Društva, te za poduzimanje opravdanih koraka za sprječavanje i otkrivanje prevare i drugih nepravilnosti.

Za i u ime Uprave

Ante Kolobarić, direktor

Društvo za upravljanje fondovima SME INVEST d.o.o. Mostar
Kralja Petra Krešimira IV bb
88000 Mostar
Bosna i Hercegovina

Mostar, 29. januar 2021. godine

Vlasnicima i Upravi Društva za upravljanje fondovima SME INVEST d.o.o Mostar

Izveštaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja Društva za upravljanje fondovima SME INVEST d.o.o. Mostar (u daljnjem tekstu: "Društvo") prikazanih na stranicama od 4. do 26., koji se sastoje od izvještaja o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2020. godine, izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaja o novčanim tokovima i izvještaja o promjenama na kapitalu za godinu koja je tada završila, te sažetog prikaza značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji fer prezentiraju u svim značajnim odrednicama finansijski položaj Društva na dan 31. decembra 2020. godine, te rezultate njegovog poslovanja i promjene u novčanom toku za godinu koja je tada završila u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizorskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u *paragrafu o revizorovim odgovornostima za reviziju finansijskih izvještaja*. Nezavisni smo od Društva u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Uvjereni smo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za pripremanje i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, i za one interne kontrole za koje Uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prevare ili pogreške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini. Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Društvo.

Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izvještaja

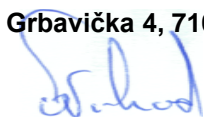
Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške i izdati revizorski izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu sa MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izvještaja. Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizorske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizorske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključivati tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizorske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o djelotvornosti internih kontrola Društva.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i, bazirano na prikupljenim revizorskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnosti Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtjeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizorskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Društvo prekine s vremenski neograničenim poslovanjem.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Dužni smo komunicirati sa onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizorskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom revizije.

Baker Tilly Re Opinion d.o.o.

Grbavička 4, 71000 Sarajevo

Nihad Fejzić, direktor i ovlašteni revizor

Ezita Imamović, ovlašteni revizor

Sarajevo, 29. januar 2021. godine

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
IZVJEŠTAJ O SVEOBUHVAATNOJ DOBITI
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

	Napomene	2020. KM	2019. KM
Prihodi od upravljačke provizije	-	750.312	848.416
Troškovi administracije	5	(403.444)	(443.467)
BRUTO DOBIT		346.868	404.949
Ostali prihodi	6	-	48.102
Prihodi od prodaje ulaganja	-	47.117	-
Prihodi od usklađivanja vrijednosti finansijske imovine koja se vodi kroz račun dobiti i gubitka	9	7.369	-
Rashodi od usklađivanja vrijednosti finansijske imovine koja se vodi kroz račun dobiti i gubitka	9	(5.884)	(1.473)
DOBIT IZ REDOVNIH AKTIVNOSTI		395.470	451.578
Prihodi od kamata	-	3.034	-
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		398.504	451.578
Porez na dobit	7	(40.120)	(43.788)
DOBIT ZA GODINU		358.384	407.790
Ostala sveobuhvatna dobit			
		2020. KM	2019. KM
Svođenje ulaganja na fer vrijednost		-	-
Ukupno ostala sveobuhvatna dobit		-	-
Ukupno sveobuhvatna dobit za godinu		358.384	407.790

Računovodstvene politike i napomene u nastavku čine sastavni dio finansijskih izvještaja.

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU
NA DAN 31. DECEMBRA 2020. GODINE

	Napomena	31.12.2020. KM	31.12.2019. KM
<i>Dugoročna imovina</i>			
Materijalna i nematerijalna imovina	8	19.612	25.562
Finansijska imovina koja se vodi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	9	66.453	88.838
<i>Ukupno dugoročna imovina</i>		86.065	114.400
<i>Kratkoročna imovina</i>			
Potraživanja od kupaca	10	62.967	64.703
Ostala potraživanja	11	2.898	-
Novčana sredstva	12	416.339	399.358
<i>Ukupno kratkoročna imovina</i>		482.204	464.061
UKUPNA AKTIVA		568.269	578.461
PASIVA			
<i>Kapital i rezerve</i>			
Vlasnički kapital	13	400.000	400.000
Akumulirana dobit	-	66.554	58.764
Dobit tekuće godine	-	8.384	7.790
<i>Ukupno kapital i rezerve</i>		474.938	466.554
<i>Kratkoročne obaveze</i>			
Obaveze prema dobavljačima	14	17.135	49.217
Rezervisanja	15	31.247	31.247
Ostale obaveze	16	44.949	31.443
<i>Ukupno kratkoročne obaveze</i>		93.331	111.907
UKUPNA PASIVA		568.269	578.461

Računovodstvene politike i napomene u nastavku čine sastavni dio finansijskih izvještaja.

Potpisao za i u ime Društva dana 29. januara 2021. godine:

Ante Kolobarić, direktor

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

	2020. KM	2019. KM
POSLOVNE AKTIVNOSTI		
Dobit prije oporezivanja	398.504	451.578
<i>Usklađenje za:</i>		
Amortizacija	5.950	6.375
Usklađenje vrijednosti finansijske imovine, neto	(1.485)	1.473
Prihodi od ukidanja rezervisanja	-	(41.000)
Prihodi od otpisa ostalih obaveza	-	(7.102)
<i>Usklađivanje za promjene u operativnoj imovini i obavezama</i>		
Smanjenje potraživanja od kupaca	1.736	8.656
Povećanje ostalih potraživanja	(2.898)	-
Smanjenje obaveza prema dobavljačima	(32.082)	(1.670)
Povećanje/(smanjenje) ostalih obaveza	6.386	(6.882)
Smanjenje rezervisanja	-	(638)
Plaćeni porez na dobit	(33.000)	(30.000)
Novčani tok ostvaren u operativnim aktivnostima	343.111	380.790
INVESTICIONE AKTIVNOSTI		
Nabavka materijalne i nematerijalne imovine	-	(2.000)
Smanjenje ulaganja	23.870	-
Novčani tok ostvaren/(korišten) u investicionim aktivnostima	23.870	(2.000)
FINANSIJSKE AKTIVNOSTI		
Isplata dividende	(350.000)	(400.000)
Novčani tok korišten u finansijskim aktivnostima	(350.000)	(400.000)
NETO POVEĆANJE/(SMANJENJE) NOVCA	16.981	(21.210)
Novčana sredstva na dan 1. januara	399.358	420.568
Novčana sredstva na dan 31. decembra	416.339	399.358

Računovodstvene politike i napomene u nastavku čine sastavni dio finansijskih izvještaja.

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

	Vlasnički kapital KM	Zakonske rezerve KM	Akumulirana dobit KM	Dobit tekuće godine KM	Ukupno KM
Stanje 31. decembra 2018.	400.000	-	-	58.764	458.764
Dobit za 2019. godinu	-	-	-	407.790	407.790
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	-	-	407.790	407.790
Prenos na akumuliranu dobit*	-	-	58.764	(58.764)	-
Raspodjela dobiti**	-	-	-	(400.000)	(400.000)
Stanje 31. decembra 2019.	400.000	-	58.764	7.790	466.554
Dobit za 2020. godinu	-	-	-	358.384	358.384
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	-	-	358.384	358.384
Prenos na akumuliranu dobit***	-	-	7.790	(7.790)	-
Raspodjela dobiti***	-	-	-	(350.000)	(350.000)
Stanje 31. decembra 2020.	400.000	-	66.554	8.384	474.938

* Dana 20. maja 2019. godine Skupština Društva je donijela Odluku o rasporedu dobiti Društva iz 2018. godine broj SK-09/19. U skladu sa navedenom Odlukom, ostvarena dobit Društva iz 2018. godine u iznosu od 58.764 KM se raspoređuje u zadržanu, odnosno neraspoređenu dobit.

** Dana 30. augusta 2019. godine Skupština Društva je donijela Odluku o akontativnoj isplati dobiti Društva broj SK-12/19. U skladu sa navedenom Odlukom, ukupna zadržana, odnosno neraspoređena dobit u iznosu od 250.000 KM se raspoređuje za isplatu akontativne dobiti, odnosno dividende vlasniku Društva. Nadalje, dana 24. decembra 2019. godine Skupština Društva je donijela Odluku o akontativnoj isplati dobiti Društva broj SK-16/19. U skladu sa navedenom Odlukom, ukupna zadržana, odnosno neraspoređena dobit u iznosu od 150.000 KM se raspoređuje za isplatu akontativne dobiti, odnosno dividende vlasniku Društva.

*** Dana 31. avgusta 2020. godine Skupština Društva donijela je Odluku broj SK-21/20 o akontativnoj isplati dobiti u iznosu od 200.000 KM vlasniku Društva. Nadalje, dana 28. decembra 2020. godine Skupština Društva je donijela Odluku o akontativnoj isplati dobiti broj SK-25/20. U skladu sa navedenom Odlukom, ukupna zadržana, odnosno neraspoređena dobit u iznosu od 150.000 KM se raspoređuje za isplatu akontativne dobiti, odnosno dividende vlasniku Društva.

Računovodstvene politike i napomene u nastavku čine sastavni dio finansijskih izvještaja.

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

1. OPŠTI PODACI I DJELATNOST

Društvo Addiko Invest d.o.o. Mostar je osnovano kao podružnica u potpunom vlasništvu Addiko Bank d.d. Sarajevo, zaduženo za osnivanje i upravljanje investicijskim fondovima. Komisija za vrijednosne papire Federacije BiH odobrila je osnivanje Društva 31. avgusta 2000. godine. Društvo je registrovano kod Kantonalnog suda u Mostaru 25. septembra 2000. godine, kada je i počelo sa poslovanjem.

Dana 10. jula 2017. godine Skupština Društva je donijela Odluku o smanjenju osnovnog kapitala broj U-27-07/17-27.28 sa iznosa od 1.461.520 KM na iznos od 400.000 KM. Izmjena u sudskom registru i registracija novog iznosa kapitala je izvršena Rješenjem Općinskog suda u Mostaru broj Tt-O-580/17 od 18. septembra 2017. godine. Obaveza prema vlasniku u iznosu od 1.061.520 KM je isplaćena u cijelosti dana 17. oktobra 2017. godine.

Komisija za vrijednosne papire Federacije BiH je odobrila promjenu imena Društva dana 22. maja 2018. godine u Društvo za upravljanje fondovima SME INVEST d.o.o. Mostar („Društvo“). Navedena promjena je registrovana na Općinskom sudu u Mostaru dana 18. aprila 2018. godine Rješenjem broj Tt-O-270/18. Rješenjem Općinskog suda u Mostaru o izmjenama podataka broj Tt-O-270/18 od 18. aprila 2018. godine je registrovana promjena vlasničke strukture, te je umjesto Addiko Bank d.d. kao vlasnik upisan Knezović Dragan.

Na dan 31. decembra 2020. godine fondovi kojima Društvo upravlja su: OIF SME BH Equity Mostar i ZIF CROBiH Fond d.d. Mostar.

Sjedište Društva je u ulici Kralja Petra Krešimira IV bb u Mostaru.

Na dan 31. decembra 2020. godine Društvo je zapošljavalo 6 radnika (31. decembra 2019. – 4 radnika).

Tijela Društva

Nadzorni odbor
Marijan Bunoza
Ivica Glamuzina
Zvonimir Curić

Predsjednik
Član
Član

Uprava
Ante Kolobarić
Dragan Knezović
Mirko Martinović

Direktor
Izvršni direktor za računovodstvo i finansije
Izvršni direktor za upravljanje imovinom od 26. aprila 2019.

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

2. USVAJANJE NOVIH I IZMIJENJENIH RAČUNOVODSTVENIH STANDARDARDA

2.1 Standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu

U tekućoj godini, Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao veći broj dopuna MRS i MSFI koji su obavezno na snazi za računovodstveni period koji počinje 1. januara 2020. godine ili poslije. Godišnja unapređenja uključuju dopune većeg broja MRS i MSFI, koji su prikazani kako slijedi:

MRS 1	Definicija materijala (godišnja poboljšanja, na snazi od 1. januara 2020.)
MRS 8	Definicija materijala (godišnja poboljšanja, na snazi od 1. januara 2020.)
MSFI 3	Definicija poslovanja (godišnja poboljšanja, na snazi od 1. januara 2020.)
MSFI 7	Reforma referentne kamatne stope (godišnja poboljšanja, na snazi od 1. januara 2020.)
MSFI 9	Reforma referentne kamatne stope (godišnja poboljšanja, na snazi od 1. januara 2020.)
MSFI 16	Koncesije za najam povezane sa COVID – 19 (na snazi od 1. juna 2020.)

2.2 Standardi i tumačenja koji su objavljeni i nisu još u upotrebi

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja su objavljeni, ali nisu još na snazi:

MRS 1	Izmjene i dopune klasifikacije obaveza (na snazi od 1. januara 2023.)
MRS 16	Izmjene i dopune kojima se zabranjuje kompaniji da od troškova imovine, postrojenja i opreme odbije iznose primljene od prodaje predmeta proizvedenih dok kompanija priprema sredstvo za namjeravanu upotrebu (na snazi od 1. januara 2022.)
MRS 37	Izmjene i dopune u vezi sa troškovima koji se uključuju prilikom procjene da li je ugovor štetan (na snazi od 1. januara 2022.)
MSFI 3	Izmjene i dopune za ažuriranje referenci na Konceptualni okvir (primjenjivo od 1. januara 2022.)
MSFI 4	Izmjene i dopune u pogledu datuma isteka odloženog pristupa (na snazi od 1. januara 2023.)
MSFI 7	Izmjene i dopune u vezi sa zamjenskim pitanjima u kontekstu reforme IBOR-a (na snazi od 1. januara 2022.)
MSFI 9	Izmjene i dopune u vezi sa zamjenskim pitanjima u kontekstu reforme IBOR-a (na snazi od 1. januara 2022.)
MSFI 17	Ugovori o osiguranju: način mjerenja osiguranja i ujednačeniji pristup mjerenja i predstavljanja za sve ugovore o osiguranju. (na snazi od 1. januara 2023. godine)

Društvo je izabralo da ne usvoji ove standarde, amandmane standardima i tumačenja unaprijed, prije njihovog datuma stupanja na snagu. Uprava Društva predviđa da usvajanje ovih standarda i tumačenja u budućim periodima neće značajno uticati na finansijske izvještaje Društva.

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Izjava o usklađenosti i osnov prezentiranja

Finansijski izvještaji sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH i Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja ("MRS/MSFI") zajedno sa uputstvima, objašnjenjima, smjernicama i načelima koje donose IFAC i IASB i koje Komisija za računovodstvo i reviziju BiH prevede i objavi.

Finansijski izvještaji su pripremljeni po načelu historijskog troška, izuzev određenih finansijskih instrumenata koji su iskazani po fer vrijednosti. Historijski trošak se uglavnom temelji na fer vrijednosti naknade date u zamjenu za imovinu. Fer vrijednost je cijena koja bi se dobila za prodaju ili bi bila plaćena za prenos obaveza u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum mjerenja, bez obzira na to da li je cijena direktno uočljiva ili procijenjena koristeći drugu tehniku procjene vrijednosti. U procjeni fer vrijednosti imovine i obaveza, Društvo uzima u obzir karakteristike imovine ili obaveza kada bi učesnici na tržištu uzeli u obzir ove karakteristike kod određivanja cijene imovine ili obaveza na datum mjerenja. Fer vrijednost za mjerenje i/ili za svrhu objavljivanja u ovim finansijskim izvještajima je određena na takvoj osnovi, osim za mjerenja koja imaju neke sličnosti u fer vrijednosti, ali nisu fer vrijednosti, kao što je neto utrživa vrijednost prema MRS 2 ili vrijednost u upotrebi prema MRS 36.

Primijenjene računovodstvene politike su nepromijenjene u odnosu na prethodnu godinu, te su primjenjivane konzistentno, osim ako nije drugačije navedeno.

Finansijski izvještaji su sastavljeni po načelu nastanka događaja, pod pretpostavkom neograničenog nastanka poslovanja.

Sastavljanje finansijskih izvještaja u skladu sa MSFI zahtijeva od Uprave da daje procjene i izvodi pretpostavke koje utiču na iskazane iznose imovine i obaveza, te objavu nepredviđene imovine i nepredviđenih obaveza na datum finansijskih izvještaja, kao i na iskazane prihode i rashode tokom izvještajnog perioda. Procjene se temelje na informacijama koje su bile dostupne na datum sastavljanja finansijskih izvještaja, te se stvarni iznosi mogu razlikovati od procijenjenih.

Finansijski izvještaji su prezentirani u konvertibilnim markama, s obzirom da je to valuta u kojoj je iskazana većina poslovnih događaja u Društvu.

Konvertibilna marka je fiksno vezana za Euro (1 EUR = 1,95583 KM).

Vremenska neograničenost poslovanja

Finansijski izvještaji su sačinjeni pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja što podrazumijeva da će Društvo biti sposobno realizovati potraživanja i izmiriti obaveze u normalnom toku poslovanja.

Slijedi opis usvojenih temeljnih računovodstvenih politika.

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Priznavanje prihoda

Prihodi iz redovnog poslovanja se priznaju u razdoblju u kojem su nastali i uključuju naknade za upravljanje fondovima i prihode po osnovu refundiranja troškova upravljanja fondovima. Prihodi od kamata na sva kamatonosna sredstva se priznaju po načelu nastanka, dok se prihodi od dividendi priznaju u trenutku kada su utvrđena prava dioničara/vlasnika udjela na primitak dividend/udjela. Prihod Društva predstavlja povećanje ekonomskih koristi tokom obračunskog perioda u obliku priljeva ili poboljšanja imovine, odnosno smanjenja obaveza kojima dolazi po povećanja kapitala i ne odnose se na uplate vlasnika kapitala u kapital niti njihove uloge u kapital. Društvo priznaje prihode na način koji odražava prijenos obećanih dobara odnosno usluga u iznosu koji odražava naknadu za koju očekuje da ima pravo ostvariti u zamjenu za obećanje dobra odnosno usluge. Temeljno načelo je razrađeno kroz model koji se sastoji od pet koraka:

- a) utvrditi ugovore sa kupcima;
- b) utvrditi obavezu na činidbe iz ugovora;
- c) odrediti cijenu transakcije;
- d) cijenu transakcije razdijeliti na ugovorene obaveze na činidbu; i
- e) prihode priznati kada, odnosno kako subjekat ispunjava svoje obaveze na činidbu.

Društvo priznaje prihod kada (ili u mjeri u kojoj) je ispunjena obaveza izvršenja tako što kupcu prenese obećanu robu ili uslugu (tj. imovinu). Imovina je prenesena kada (ili u mjeri u kojoj) kupac stekne kontrolu nad tom imovinom.

Društvo priznaje prihod kroz vrijeme ako je ispunjen jedan od sljedećih uslova:

- a) kupac istovremeno prima i konzumira sve koristi koje mu Društvo omogućuje svojim činidbama;
- b) Društvo čini/stvara ili poboljšava imovinu koja je pod kontrolom kupca kako se imovina stvara ili tom činidbom ne stvara se imovina alternativne namjene za Društvo i Društvo ima zakonski provedivo pravo na plaćanje za do sada izvršene činidbe. Društvo priznaje prihod prijenosom kontrole u određenom trenutku. Faktori koji mogu ukazivati na trenutak prijenosa kontrole uključuju, ali nisu ograničeni na sljedeće:

- a) Društvo ima sadašnje pravo na plaćanje za predmetnu imovinu;
- b) kupac ima pravno vlasništvo nad imovinom;
- c) Društvo je prenijelo fizički posjed imovine;
- d) kupac nosi značajne rizike i nagrade povezane sa vlasništvom nad imovinom, i
- e) kupac je imovinu prihvatio.

Ugovor sa kupcem potpada pod MSFI 15 ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

- a) strane ugovora su odobrile ugovor;
- b) moguće je utvrditi prava i obaveze svake ugovorne strane u vezi sa predmetnim dobrima, odnosno uslugama;
- c) moguće je utvrditi uslove i rokove plaćanja za dobra, odnosno usluge koje se prenose;
- d) ugovor je komercijalne prirode, i
- e) vjerovatna je naplata naknade na koju Društvo ima pravo u zamjenu za isporuku predmetnih dobara, odnosno usluga.

Kod ugovora koji sadrže elemente varijabilne naknade izvršit će se procjena iznosa varijabilnog dijela naknade na koji će imati pravo po osnovu ugovora. Varijabilna naknada može proisteci iz npr. popusta, povrata, poticaja, bonusa po osnovu izvršenja. Društvo će priznati troškove nastale radi ispunjenja ugovora ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- a) troškovi su direktno povezani s ugovorom;
- b) troškovima se stvaraju ili poboljšavaju resursi koje će Društvo koristiti u ispunjavanju svojih obaveza na činidbu;
- c) očekuje se povrat troškova.

Ugovorne obaveze Društvo će prikazati u bilansu stanja ako je kupac iznos naknade platio prije nego što je Društvo izvršilo prijenos predmetnog dobra, odnosno usluge. Ugovorna imovina i potraživanja obračunavat će se u skladu sa MSFI 9.

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Strane valute

Finansijska imovina i obaveze iskazani u stranim valutama ponovno se preračunavaju po važećem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine na taj određen dan. Poslovni događaji koji nisu u konvertibilnim markama početno se knjiže preračunavanjem po važećem kursu na datum transakcije. Dobici i gubici nastali preračunavanjem uključuju se u bilans uspjeha perioda.

Naknada zaposlenicima

U ime svojih zaposlenika, Društvo plaća penzijsko i zdravstveno osiguranje na i iz plate, koji su obračunati na bruto isplaćenu platu, kao i poreze, koji su obračunati na neto isplaćenu plaću. Društvo gore navedene doprinose plaća u Federalni penzioni i zdravstveni fond, po zakonskim stopama tokom godine na bruto isplaćenu plaću. Nadalje, topli obrok, prijevoz i regres su isplaćeni u skladu sa domaćim zakonskim propisima. Ovi troškovi su prikazani u bilansu uspjeha u periodu u kojem su troškovi plata nastali.

Otpremnine za odlazak u penziju

Prema domaćim zakonskim propisima i internom Pravilniku o radu, Društvo je obvezno isplatiti otpremninu za odlazak u penziju u iznosu tri prosječne plate Federacije Bosne i Hercegovine isplaćene u zadnja tri mjeseca. Troškovi otpremnina za odlazak u penziju utvrđuju se metodom projicirane kreditne jedinice, pri čemu se aktuarske procjene obavljaju na svaki datum bilansa. Dobici i gubici nastali aktuarskom procjenom priznaju se u računu dobiti i gubitka u punom iznosu u razdoblju u kojem su nastali. Trošak minulog rada priznaje se odmah u onoj mjeri u kojoj su prava na primanja već stečena. U suprotnom, amortizira se ravnomjerno tokom prosječnog razdoblja sve do trenutka stjecanja prava na naknadu. Neke druge obveze za odlazak u penziju ne postoje.

Oporezivanje

Trošak poreza na dobit predstavlja zbirni iznos tekuće porezne obaveze i odgođenih poreza. Tekuća porezna obveza temelji se na oporezivoj dobiti za godinu. Oporeziva dobit razlikuje se od neto dobiti razdoblja iskazane u bilansu uspjeha jer ne uključuje stavke prihoda i rashoda koje su oporezive ili neoporezive u drugim godinama, kao i stavke koje nikada nisu oporezive niti odbitne. Tekuća porezna obveza Društva izračunava se primjenom poreznih stopa koje su na snazi, odnosno važeće na datum sastavljanja finansijskih izvještaja. Odgođeni porez jeste iznos za koji se očekuje da će biti plativ odnosno povrativ na temelju razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u finansijskim izvještajima i pripadajuće porezne osnovice koja se koristi za izračunavanje oporezive dobiti i obračunava se metodom bilansne obaveze. Odgođene poreske obaveze općenito se priznaju za sve oporezive privremene razlike, a odgođena poreska imovina se priznaje u onoj mjeri u kojoj je vjerojatno da će biti raspoloživa oporeziva dobit na osnovu koje je moguće iskoristiti privremene razlike koje predstavljaju odbitnu stavku.

Knjigovodstveni iznos odgođene porezne imovine preispituje se na svaki datum bilansa stanja i umanjuje u onoj mjeri u kojoj više nije vjerojatno da će biti raspoloživ dovoljan iznos oporezive dobiti za povrat cijelog ili dijela porezne imovine.

Odgođeni porez obračunava se po poreznim stopama za koje se očekuje da će biti u upotrebi u periodu u kojem će doći do podmirenja obaveze ili realizacije sredstava. Odgođeni porez knjiži se na teret ili u korist bilansa uspjeha, osim ako se odnosi na stavke koje se knjiže direktno u korist ili na teret kapitala, u kojem slučaju se odgođeni porez također iskazuje u okviru kapitala.

Odgođena porezna imovina i obaveze se prebijaju ako se odnose na poreze na dobit koje je nametnula ista porezna vlast i ako Društvo namjerava podmiriti svoju tekuću poreznu imovinu i obaveze na neto osnovi.

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijski instrumenti – početno priznavanje i naknadno mjerenje

Finansijski instrument je svaki ugovor na osnovu kojeg nastaje finansijska imovina jednog subjekta i finansijska obaveza ili vlasnički instrument drugog subjekta.

a) Finansijska imovina

Početno priznavanje i mjerenje

Finansijska imovina se klasifikuje, po početnom priznavanju, kao naknadno mjerena po amortiziranom trošku, fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ili fer vrijednost kroz dobit ili gubitak.

Klasifikacija finansijske imovine pri početnom priznavanju zavisi od ugovorenih karakteristika novčanih tokova finansijske imovine i poslovnog modela subjekta za upravljanje finansijskom imovinom. Uz izuzetak potraživanja od kupaca koja ne sadrže značajnu finansijsku komponentu ili za koje je Društvo primjenilo praktična rješenja, Društvo inicijalno mjeri finansijsku imovinu po fer vrijednosti uvećano za, u slučaju da ne prikazuje finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, transakcijske troškove. Potraživanja od kupaca koja ne sadrže značajnu finansijsku komponentu ili za koja je Društvo primjenilo praktično rješenje se mjere po njihovoj transakcijskoj cijeni, kako je definisano u MSFI 15.

Da bi finansijska imovina bila klasificirana i mjerena po amortiziranom trošku ili fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, treba biti ispunjen uslov da ugovornim uvjetima finansijske imovine nastaju na određeni datum novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate na glavicu.

Poslovni model Društva za upravljanje finansijskom imovinom se odnosi na način na koji Društvo upravlja svojom finansijskom imovinom kako bi generisalo novčane tokove. Poslovni model određuje da li će se novčani tokovi ostvariti naplatom ugovorenih novčanih tokova, prodajom finansijske imovine ili oboje.

Kupovine i prodaje finansijske imovine koje zahtijevaju isporuku imovine u vremenskom okviru utvrđenom propisom ili konvencijom na tržištu (regularna trgovina) se priznaju na datum trgovanja, tj. na datum kada se Društvo obavezalo da kupi ili proda imovinu.

Naknadno mjerenje

Za potrebe naknadnog mjerenja, finansijska imovina se klasificira u četiri grupe:

- Finansijska imovina po amortiziranom trošku (dužnički instrumenti);
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit sa kumulativnim iznosima dobitaka i gubitaka koji se po prestanku priznavanja prenose u dobit ili gubitak (dužnički instrumenti);
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit sa iznosima dobiti i gubitaka koji se kasnije ne prenose u dobit ili gubitak (instrumenti kapitala);
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Finansijska imovina po amortiziranom trošku (dužnički instrumenti)

Društvo mjeri finansijsku imovinu po amortiziranom trošku ako su ispunjena oba sljedeća uslova:

- Finansijska imovina se drži unutar poslovnog modela čiji je cilj držanje finansijske imovine kako bi se naplatili ugovorni novčani tokovi; i
- Ugovornim uvjetima finansijske imovine nastaju na određeni datum novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate na glavicu.

Finansijska imovina po amortiziranom trošku se naknadno mjeri koristeći metod efektivne kamatne stope i predmet je umanjenja vrijednosti. Dobiti i gubici se priznaju u dobit ili gubitak onda kada se imovina prestane priznavati, kada je izmijenjena ili kod umanjenja vrijednosti.

Finansijska imovina po amortiziranom trošku uključuje potraživanja od kupaca i ostala potraživanja.

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijski instrumenti – početno priznavanje i naknadno mjerenje (nastavak)

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (dužnički instrumenti)

Društvo mjeri dužničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ako su ispunjena oba sljedeća uslova:

- Finansijska imovina se drži unutar poslovnog modela čiji je cilj postignut naplatom ugovorenih novčanih tokova i prodajom finansijske imovine; i
- Ugovornim uvjetima finansijske imovine nastanu na određeni datum novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate na glavnice.

Za dužničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, prihod od kamate, dobici i gubici od kursnih razlika i dobici i gubici od umanjenja vrijednosti se priznaju u izvještaju o dobiti i gubitku i računaju na isti način kao i za finansijsku imovinu mjerenu po amortiziranom trošku. Promjene fer vrijednosti se priznaju u ostalu sveobuhvatnu dobit. Po prestanku priznavanja, kumulirani iznosi promjena fer vrijednosti priznati u okviru ostale sveobuhvatne dobiti se prenose u dobit ili gubitak.

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (instrumenti kapitala)

Pri početnom priznavanju, Društvo može odabrati da neopozivo klasificira instrumente kapitala kao instrumente kapitala po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit onda kada oni ispunjavaju definiciju kapitala u skladu sa MRS 32 "Finansijski instrumenti: prezentacija" i kada nije namijenjen za trgovanje.

Dobici ili gubici nastali u vezi sa ovom finansijskom imovinom se nikada ne prenose u dobit ili gubitak. Dividende se priznaju kao ostali prihodi u izvještaju o dobiti ili gubitku samo ako je utvrđeno pravo subjekta da primi isplatu dividende, vjerovatno je da će ekonomske koristi povezane sa dividendom ići subjektu i iznos dividende se može pouzdano izmjeriti. Instrumenti kapitala po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit nisu predmet procjene umanjenja vrijednosti.

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak uključuje finansijsku imovinu namijenjenu za trgovanje, finansijsku imovinu određenu prilikom inicijalnog priznavanja kao po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, ili finansijsku imovinu za koju je obavezno vrednovanje po fer vrijednosti. Finansijska imovina se klasificira kao namijenjena za trgovanje ako je stečena sa namjerom prodaje ili otkupa u bliskoj budućnosti. Finansijska imovina sa novčanim tokovima koji nisu isključivo plaćanje glavnice i kamate je klasificirana i mjerena po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, neovisno o poslovnom modelu. Bez obzira na kriterije za dužničke instrumente za klasifikaciju kao onih po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, kao što je iznad opisano, dužnički instrumenti mogu biti određeni kao oni po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak prilikom inicijalnog priznavanja ako takvo postupanje eliminiše, ili značajno smanjuje računovodstvene neusklađenosti.

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak se prikazuje u izvještaju o finansijskom položaju po fer vrijednosti, dok se neto promjene u fer vrijednosti priznaju u izvještaju o dobiti ili gubitku.

Dividende na listirane instrumente kapitala se također priznaju kao ostali prihod u izvještaju o dobiti ili gubitku kada je utvrđeno pravo subjekta da primi dividendu.

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijski instrumenti – početno priznavanje i naknadno mjerenje (nastavak)

Prestanak priznavanja

Finansijska imovina se prestaje priznavati kada i samo kada:

- Ističu ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine; ili
- Društvo je prenijelo svoja prava na primanje novčanih tokova od finansijske imovine, ili je preuzelo obavezu plaćanja primljenih novčanih tokova u potpunosti bez suštinskog kašnjenja trećoj strani; kao i a) Društvo je prenijelo suštinski sve rizike i koristi od vlasništva, ili b) Društvo niti prenosi niti zadržava suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad finansijskom imovinom, ali je prenijelo kontrolu nad finansijskom imovinom.

Kada Društvo prenosi ugovorna prava na primanje novčanih tokova od finansijske imovine ili je ušlo u sporazum o prenosu, dužno je procijeniti obim do kojeg zadržava rizike i koristi od vlasništva nad finansijskom imovinom. Kada niti prenosi niti zadržava suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad finansijskom imovinom, ali također nije prenio kontrolu nad imovinom, Društvo nastavlja da priznaje finansijsku imovinu u iznosu svog nastavka sudjelovanja u finansijskom imovini. U tom slučaju, Društvo također priznaje povezanu obavezu.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Društvo priznaje rezervacije za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke od finansijske imovine za sve dužničke instrumente osim onih po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Očekivani kreditni gubici predstavljaju razliku između ugovorenih novčanih tokova koji se duguju Društvu u skladu sa ugovorom i svih novčanih tokova koje Društvo očekuje primiti, diskontirano po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi ili efektivnoj kamatnoj stopi usklađenoj za kreditni rizik za kupljenu ili izdanu finansijsku imovinu umanjenju za kreditne gubitke. Očekivani novčani tokovi trebaju uključivati novčane tokove od prodaje osiguranja plaćanja ili drugih kreditnih poboljšanja koja su sastavni dio ugovornih uvjeta.

Očekivani kreditni gubici se priznaju u dvije faze. Na svaki izvještajni datum, Društvo je dužno mjeriti rezervacije za umanjenje vrijednosti za finansijski instrument u iznosu koji je jednak trajanju očekivanih kreditnih gubitaka ako se kreditni rizik za taj finansijski instrument značajno povećao od početnog priznavanja.

Ako se na izvještajni datum kreditni rizik na finansijski instrument nije značajno povećao od početnog priznavanja, Društvo je dužno mjeriti ispravak gubitka za taj finansijski instrument u iznosu jednakom 12-mjesečnim očekivanim kreditnim gubicima.

Za potraživanja od kupaca i ugovornu imovinu, Društvo primjenjuje pojednostavljeni pristup prilikom računanja očekivanih kreditnih gubitaka. U skladu sa tim, Društvo ne prati promjene u kreditnom riziku, nego umjesto toga priznaje ispravak gubitka u iznosu jednakom očekivanim kreditnim gubicima određenog vijeka trajanja, na svaki izvještajni datum.

b) Finansijske obaveze

Početno priznavanje i mjerenje

Finansijske obaveze su klasificirane, prilikom početnog priznavanja, kao finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, pozajmice i krediti, obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze.

Sve finansijske obaveze se početno priznaju po fer vrijednosti i, u slučaju pozajmica i kredita, obaveza prema dobavljačima i ostalih obaveza, neto od direktno povezanih transakcionih troškova.

Finansijske obaveze Društva uključuju obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze.

Naknadno mjerenje

Mjerenje finansijskih obaveza ovisi o njihovoj klasifikaciji, kao što je ispod opisano:

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak uključuju finansijske obaveze namijenjene za trgovanje i finansijske obaveze određene pri početnom priznavanju kao po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Finansijske obaveze su klasifikovane kao namijenjene za trgovanje ako su nastale sa ciljem otkupa u bliskoj budućnosti. Dobici ili gubici na obavezama namijenjenim za trgovanje se priznaju u izvještaju o dobiti ili gubitku.

Finansijske obaveze određene pri početnom priznavanju kao po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak su određene na datum početnog priznavanja i samo ukoliko su kriteriji iz MSFI 9 zadovoljeni.

Pozajmice i krediti

Nakon početnog priznavanja, kamatonosne pozajmice i krediti se naknadno mjere po amortiziranom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope. Dobici ili gubici se priznaju u dobit ili gubitak kada se obaveze prestaju priznavati i kroz proces amortizacije.

Prestanak priznavanja

Finansijska obaveza se prestaje priznavati kada i samo kada je podmirena tj. kada je obaveza određena ugovorom odbačena ili poništena ili ističe. Zamjena između postojećeg zajmoprimca i zajmodavca dužničkog instrumenta sa suštinski različitim uvjetima treba se obračunavati kao gašenje izvorne finansijske obaveze i priznavanje nove finansijske obaveze. Slično tome, suštinska modifikacija uvjeta postojeće finansijske obaveze ili dijela iste treba se obračunati kao gašenje izvorne finansijske obaveze i priznavanje nove finansijske obaveze. Razlika između knjigovodstvenih iznosa se priznaje u računu dobiti ili gubitka.

Rezervisanja

Društvo priznaje rezervisanje ako ima sadašnju obavezu koja je nastala temeljem prošlih događaja, ako postoji vjerovatnoća da će za podmirenje obaveze biti potreban odliv resursa. Uprava Društva određuje iznos rezervisanja na temelju najbolje moguće procjene troškova koji će nastati podmirenjem obaveze.

Iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procjena naknade koja je potrebna za podmirenje sadašnje obaveze na datum izvještajnog perioda, uzimajući u obzir rizike i neizvjesnosti obaveza. Gdje su rezervisanja mjerena pomoću novčanih tokova koji se procjenjuju za podmirenje sadašnjih obaveza, njihov knjigovodstveni iznos je sadašnja vrijednost tih novčanih tokova. Rezervisanja se ukidaju samo za one troškove za koje je rezervisanje izvorno priznato. Ako odliv ekonomskih koristi za podmirenje obaveza više nije vjerovatan, rezervisanje se ukida.

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema se iskazuju po trošku nabavke umanjenom za ispravak vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak nabavke obuhvata nabavnu cijenu i sve troškove direktno povezane s dovođenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu upotrebu. Troškovi tekućeg održavanja i popravaka, zamjene, te investicijskog održavanja manjeg obima priznaju se kao rashod kad su nastali. Troškovi značajnih investicijskih održavanja i zamjene se kapitaliziraju.

Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu. Amortizacija se obračunava na temelju procijenjenog vijeka upotrebe sredstva, koji je kako slijedi:

	Stope amortizacije
Vozila	15,00%
Namještaj, i oprema	15,00% - 33,33%

Dobici i gubici nastali na osnovu rashodovanja i otuđenja dugotrajne materijalne imovine iskazuju se u računu dobiti i gubitka u razdoblju u kojem su nastali. Zemljišta i nekretnine u izgradnji iskazani su po trošku nabave umanjenom za eventualne gubitke od umanjenja.

Umanjenja

Na svaki datum bilansa Društvo preispituje knjigovodstvene iznose svojih nekretnina, postrojenja i opreme da bi utvrdilo postoje li naznake da je došlo do gubitaka usljed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadiivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem. Ako nije moguće procijeniti nadoknadiivi iznos pojedinog sredstva, Društvo procjenjuje nadoknadiivi iznos jedinice koja generira novac, a kojoj to sredstvo pripada.

Nadoknadiiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, ovisno o tome koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi procijenjeni budući novčani tokovi diskontiraju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizika specifičnog za to sredstvo.

Ako je procijenjen nadoknadiivi iznos sredstva manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos toga sredstva umanjuje do nadoknadiivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod, osim ako sredstvo nije zemljište ili zgrada koje se ne koristi kao investicijska nekretnina koja je iskazana po revaloriziranom iznosu, u kojem slučaju se gubitak od umanjenja iskazuje kao smanjenje vrijednosti nastalo revalorizacijom sredstva.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadiivog iznosa toga sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu (jedinici koja generira novac) uslijed umanjenja vrijednosti. Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procijenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje uslijed revalorizacije.

Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se vrednuje po nabavnoj cijeni i amortizuje za vrijeme životnog vijeka koristeći linearnu metodu vremenske amortizacije. Nematerijalna imovina Društva amortizira se linearnom metodom tokom njezinog korisnog vijeka po stopi od 20%.

Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti obuhvataju depozite po viđenju i kratkoročne depozite sa dospijecem do tri mjeseca.

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE

Kod primjene računovodstvenih politika, opisanih u Napomeni 3, Uprava Društva donosi odluke, te daje procjene i pretpostavke koje utiču na iznose imovine i obaveza, koji se ne mogu izvesti iz ostalih izvora. Procjene i pretpostavke zasnivaju se na prijašnjem i ostalim relevantnim faktorima. Stvarni iznosi mogu se razlikovati od procijenjenih. Procjene i pretpostavke se stalno preispituju. Izmjene knjigovodstvenih procjena priznaju se u periodu izmjene ukoliko se odnose samo na taj period, ili u periodu izmjene i budućim periodima ukoliko izmjena utiče na tekući i buduće periode.

Ključni izvori procjene neizvjesnosti

Sljedeće su ključne pretpostavke koje se odnose na budućnost i ostali ključni izvori procjene neizvjesnosti na datum bilansa stanja, koji imaju značajan rizik uzrokovanja materijalnog usklađivanja knjigovodstvene vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini.

Vijek trajanja materijalne i nematerijalne imovine

Kao što je opisano u Napomeni 3, Društvo pregleda procijenjeni vijek trajanja materijalne i nematerijalne imovine na kraju svakog godišnjeg izvještajnog perioda.

Umanjenje vrijednosti potraživanja

Uprava Društva priznaje umanjeње vrijednosti za sumnjiva potraživanja na bazi procijenjenih gubitaka koji rezultiraju iz nemogućnosti dužnika da izmire svoje obaveze. Pri vrednovanju adekvatnosti umanjeња vrijednosti za sumnjiva potraživanja, Uprava Društva svoju procjenu bazira na starosnoj strukturi potraživanja i otpisima iz prethodnih perioda.

Rezervisanja

Na kraju svakog obračunskog perioda, Uprava Društva procjenjuje potrebni iznos rezervisanja.

5. TROŠKOVI ADMINISTRACIJE

	2020. KM	2019. KM
Bruto plate i naknade zaposlenim	237.702	250.484
Naknade Komisiji za vrijednosne papire FBiH	57.887	49.740
Zakupnine	27.374	42.130
Profesionalne usluge	25.859	29.329
Troškovi energije i materijala	12.856	18.925
Naknade članovima Nadzornog odbora	11.778	11.778
Amortizacija (Napomena 7)	5.950	6.375
Osiguranje	4.214	-
PTT troškovi	3.988	6.662
Troškovi reprezentacije	3.849	6.484
Usluge održavanja	3.355	4.993
Komunalna taksa	1.385	2.909
Putni troškovi	670	1.581
Ostali troškovi poslovanja	6.577	12.077
Ukupno:	403.444	443.467

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

6. OSTALI PRIHODI

	2020.	2019.
	KM	KM
Prihodi od ukidanja rezervisanja (Napomena 15)	-	41.000
Prihodi od otpisa ostalih obaveza	-	7.102
Ukupno:	-	48.102

7. POREZ NA DOBIT

Usklađenje poreza na dobit za godinu s rezultatom iskazanom u bilansu uspjeha je kako slijedi:

	2020.	2019.
	KM	KM
Dobit prije oporezivanja	398.504	451.578
Porezni učinak nepriznatih rashoda	2.694	5.048
Rashodi na ima plaća novih zaposlenika	-	(18.744)
OSNOVA ZA OBRAČUN POREZA NA DOBIT	401.198	437.882
Porez na dobit u zemlji po stopi od 10%	40.120	43.788
Porez na dobit	40.120	43.788

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

8. MATERIJALNA I NEMATERIJALNA IMOVINA

	Oprema i namještaj KM	Vozila KM	Software KM	Ukupno KM
<u>Nabavna vrijednost</u>				
Stanje 31. decembra 2018.	57.977	30.500	7.969	96.446
- direktna povećanja	2.000	-	-	2.000
Stanje 31. decembra 2019.	59.977	30.500	7.969	98.446
- direktna povećanja	-	-	-	-
Stanje 31. decembra 2020.	59.977	30.500	7.969	98.446
<u>Akumulirana amortizacija</u>				
Stanje 31. decembra 2018.	55.490	3.050	7.969	66.509
- amortizacija za 2019.	1.800	4.575	-	6.375
Stanje 31. decembra 2019.	57.290	7.625	7.969	72.884
- amortizacija za 2020.	1.375	4.575	-	5.950
Stanje 31. decembra 2020.	58.665	12.200	7.969	78.834
<u>Neto knjigovodstvena vrijednost</u>				
31. decembra 2020.	1.312	18.300	-	19.612
31. decembra 2019.	2.687	22.875	-	25.562

9. FINANSIJSKA IMOVINA KOJA SE VODI PO FER VRIJEDNOSTI KROZ RAČUN DOBITI I GUBITKA

	% vlasništva	31.12.2020. KM	31.12.2019. KM
BH Telecom d.d. Sarajevo	0,01	46.805	-
Registar vrijednosnih papira FBiH d.d. Sarajevo	0,69	18.163	18.163
ZIF CROBIH Fond d.d. Mostar	0,96	-	738.154
Umanjenje vrijednosti ulaganja	-	1.485	(667.479)
Ukupno:		66.453	88.838

Promjene na umanjenju vrijednosti ulaganja mogu se prikazati kako slijedi:

	2020. KM	2019. KM
Stanje na dan 1. januara	667.479	666.006
Rashodi po osnovu svođenja ulaganja na fer vrijednost kroz račun dobiti i gubitka	5.884	1.473
Prihodi po osnovu svođenja ulaganja na fer vrijednost kroz račun dobiti i gubitka	(7.369)	-
Prodaja/isknjiženje	(667.479)	-
Stanje na dan 31. decembra	(1.485)	667.479

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

10. POTRAŽIVANJA OD KUPACA

	31.12.2020. KM	31.12.2019. KM
Potraživanja za usluge upravljanja	62.967	64.703
Ukupno:	62.967	64.703

Kretanja na umanjeњу vrijednosti potraživanja od kupaca tokom 2020. i 2019. godine nije bilo.

11. OSTALA POTRAŽIVANJA

	31.12.2020. KM	31.12.2019. KM
Ostalo	2.898	-
Ukupno:	2.898	-

12. NOVČANA SREDSTVA

	31.12.2020. KM	31.12.2019. KM
Transakcioni računi kod banaka u KM	416.321	399.340
Transakcioni računi u stranim valutama	16	16
Blagajna	2	2
Ukupno:	416.339	399.358

13. VLASNIČKI KAPITAL

Kapital Društva u iznosu od 400.000 KM je registrovan Rješenjem Općinskog suda u Mostaru broj Tt-O-580/17 od 18. septembra 2017. godine.

Rješenjem Općinskog suda u Mostaru broj Tt-O-270/18 od 18. aprila 2018. godine je registrovana promjena vlasničke strukture.

Struktura vlasničkog kapitala na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine može se prikazati kako slijedi:

	(%) učešća	31.12.2020. KM	(%) učešća	31.12.2019. KM
Knezović Dragan	100	400.000	100	400.000
Ukupno:	100	400.000	100	400.000

Podaci o vlasničkoj strukturi i iznosu vlasničkog kapitala su potvrđeni uvidom u posljednji Izvod iz sudskog registra od 17. avgusta 2020. godine.

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

14. OBAVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA

	31.12.2020. KM	31.12.2019. KM
Obaveze prema dobavljačima u zemlji	17.135	49.217
Ukupno:	17.135	49.217

15. REZERVISANJA

	31.12.2020. KM	31.12.2019. KM
Rezervisanja za otpremnine	24.289	24.289
Rezervisanja za neiskorištene dane godišnjeg odmora	6.958	6.958
UKUPNO	31.247	31.247

Kretanje na rezervisanjima može se prikazati kako slijedi:

	2020. KM	2019. KM
Stanje na dan 1. januara	31.247	73.790
Ukidanje rezervisanja (Napomena 6)	-	(41.000)
Smanjenja rezervisanja uslijed isplata	-	(638)
Ostale promjene na rezervisanjima	-	(905)
Stanje na dan 31. decembra	31.247	31.247

16. OSTALE OBAVEZE

	31.12.2020. KM	31.12.2019. KM
Obaveze za porez na dobit	17.724	10.604
Obaveze prema zaposlenim	11.556	11.869
Obaveze za poreze i doprinose	9.735	4.709
Ostale obaveze	5.934	4.261
Ukupno:	44.949	31.443

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

17. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

U nastavku je dat pregled potraživanja i obaveza Društva ostvarenih u poslovanju sa povezanim stranama u toku 2020. i 2019. godine u pripadajućim stavkama bilansa stanja:

	Potraživanja		Obaveze	
	31.12.2020.	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2019.
	KM	KM	KM	KM
ZIF CROBiH d.d. Mostar	61.695	62.462	-	-
OIF SME BH Equity	1.284	1.432	-	-
OIF Capital	-	820	-	-
Ukupno:	62.979	64.714	-	-

U nastavku je dat pregled prihoda i rashoda Društva ostvarenih u poslovanju sa povezanim stranama u toku 2020. i 2019. godine u pripadajućim stavkama bilansa uspjeha:

	Prihodi		Rashodi	
	2020.	2019.	2020.	2019.
	KM	KM	KM	KM
ZIF CROBIH d.d. Mostar	780.439	683.532	-	-
OIF SME BH Equity	15.990	16.982	-	-
ZIF Fortuna Fond d.d. Cazin	-	127.695	-	-
OIF Capital	-	20.207	-	-
Ukupno:	796.429	848.416	-	-

Primanja članova Nadzornog odbora i Uprave

	2020.	2019.
	KM	KM
Bruto naknade članovima Uprave	190.344	166.188
Bruto naknade članovima Nadzornog odbora	11.778	11.778
Ukupno:	202.122	177.966

18. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Pandemija virusa Covid-19 je značajan događaj nakon datuma bilansa koji je rezultirao značajnim poremećajem poslovanja i koji predstavlja egzistencijalnu prijetnju za mnoge firme. U skladu sa zahtjevima Standarda obavezni smo procijeniti sposobnost našeg Društva da nastavi poslovati pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja. Analizirali smo implikacije procjene neograničenosti poslovanja i održivosti u finansijskom izvještaju, te da li će ove okolnosti rezultirati prekidom poslovanja. Iako se novonastala situacija odrazila i na poslovanje Društva, Uprava nema planova za likvidaciju subjekta ili obustavu poslovanja, te i dalje usvaja načelo neograničenosti poslovanja pri sastavljanju finansijskih izvještaja. Do datuma naše revizije, po izjavi Uprave, nisu postojali drugi događaji niti transakcije koji bi u značajnoj mjeri uticali na finansijske izvještaje Društva na dan 31. decembra 2020. godine.

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

19. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE

Prema izjavi Uprave na dan 31. decembra 2020. godine protiv Društva se vodi jedan sudski spor od strane bivšeg uposlenika u ukupnom iznosu od 9.574 KM. Navedena obaveza Društva je evidentirana u okviru obaveza prema dobavljačima.

Društvo je pokrenulo sudski spor protiv ZIF Fortuna Fond d.d. Cazin radi plaćanja duga po osnovu upravljačke provizije. Vrijednost spomenutog sudskog spora je 62.093 KM. Društvo nema evidentirana spomenuta potraživanja u svojim poslovnim knjigama.

20. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

Upravljanje kapitalom

Društvo upravlja kapitalom na način da omogući nastavak poslovanja i maksimizira povrat vlasnicima, nalazeći optimalni odnos duga i kapitala. Finansijska struktura Društva uključuje novac i novčane ekvivalente, te ukupni kapital Društva.

Koeficijent zaduženosti

Uprava prati strukturu izvora finansiranja na mjesečnoj osnovi. Koeficijent zaduženosti na kraju godine može se prikazati kako slijedi:

	31.12.2020.	31.12.2019.
	KM	KM
Primljeni krediti	-	-
Novac i novčani ekvivalenti	(416.339)	(399.358)
Neto dug	-	-
Kapital (i)	474.938	466.554
Neto koeficijent zaduženosti (neto dug/kapital)	-	-

(i) Kapital uključuje ukupan kapital i rezerve Društva.

Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom

Uprava Društva nadgleda i upravlja finansijskim rizikom koji se odnose na poslovanje Društva analizirajući izloženost po stepenu i uticaju rizika. Ovi rizici uključuju tržišni rizik (uključujući rizik valute, i rizik cijene), kreditni rizik, rizik likvidnosti.

Tržišni rizik

Uslijed svojih aktivnosti Društvo je izloženo primarno finansijskim rizicima promjena na tržištu kapitala. Izloženosti tržišnom riziku se analiziraju pomoću analize osjetljivosti. Nije bilo promjena u izloženosti Društva tržišnom riziku ili načinu na koji Društvo upravlja i mjeri taj rizik.

Upravljanje rizikom strane valute

Društvo nema novčanih sredstava i obaveza denominiranih u stranoj valuti, te po mišljenju Uprave Društvo nije izloženo ovom riziku.

Upravljanje kamatnim rizikom

Po mišljenju uprave Društvo nije izloženo kamatnom riziku, jer finansiranje svojih aktivnosti vrši iz vlastitih sredstava.

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

20. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

Upravljanje kreditnim rizikom

Kreditni rizik se odnosi na rizik da druga strana neće ispuniti svoje ugovorne obaveze što će rezultirati finansijskim gubitkom Društva. Društvo je usvojilo politiku da posluje samo sa kreditno pouzdanim strankama i da obezbijedi dovoljno kolaterala, gdje se pokaže kao potrebno, kao sredstvo za umanjene rizika i finansijskih gubitaka.

Knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine prikazana u finansijskim izvještajima, umanjena za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti, predstavlja maksimalnu izloženost Društva kreditnom riziku bez uzimanja u obzir vrijednosti prikupljenih kolaterala.

Upravljanje rizikom likvidnosti

Društvo upravlja ovim rizikom održavanjem adekvatnih rezervi, kao i ostalim izvorima finansiranja, time što konstantno nadgleda prognozirane i stvarne novčane tokove i uspoređuje profile dospjeća finansijske imovine i obaveza.

Tabele za kamatni rizik i rizik likvidnosti

Sljedeća tabela detaljno prikazuje preostala ugovorena dospjeća Društva za nederivativne finansijske obaveze. Tabela je načinjena na osnovu nediskontiranih novčanih tokova finansijskih obaveza na osnovu najranijeg datuma na koji se od Društva može tražiti da plati.

Dospjeće nederivativnih finansijskih obaveza

	Ponderirana prosječna efektivna kamatna stopa %	Do 1 mjesec KM	1 - 6 mjeseci KM	6 -12 mjeseci KM	1 - 5 godina KM	Ukupno KM
31. decembar 2020.						
Bez kamata	-	44.360	-	-	-	44.360
Ukupno:		44.360	-	-	-	44.360
31. decembar 2019.						
Bez kamata	-	80.660	-	-	-	80.660
Ukupno:		80.660	-	-	-	80.660

Sljedeća tabela detaljno prikazuje preostala ugovorena dospjeća Društva za nederivativnu finansijsku imovinu. Tabela je načinjena na osnovu nediskontiranih novčanih tokova finansijske imovine.

Dospjeće nederivativne finansijske imovine

	Ponderirana prosječna efektivna kamatna stopa %	Do 1 mjesec KM	1 - 6 mjeseci KM	6 -12 mjeseci KM	1 - 5 godina KM	Ukupno KM
31. decembar 2019.						
Bez kamata	-	479.306	-	-	-	479.306
Ukupno:		479.306	-	-	-	479.306
31. decembar 2018.						
Bez kamata	-	464.061	-	-	-	464.061
Ukupno:		464.061	-	-	-	464.061

DUF SME INVEST D.O.O. MOSTAR
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2020.

20. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza određuje se na sljedeći način:

- Fer vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza sa standardnim uslovima i kojima se trguje na aktivnim likvidnim tržištima se određuje referiranjem na kotirane tržišne cijene.
- Fer vrijednost ostalih finansijskih sredstava i finansijskih obaveza (ne uključujući derivativne instrumente) se određuje u skladu sa generalno prihvaćenim modelima određivanja cijena na osnovu analize diskontiranog novčanog toka korištenjem cijena iz vidljivih postojećih tržišnih transakcija i kvota dilera za slične instrumente.